Выходить у Львовѣ що дня (кромѣ недѣль и р. кат. святъ) о 5-ой годинѣ по полудни.

Администрація подъ ч. 8 улиця Чарнецкого.

Редакція ул. Франціоканьска ч. 10, дверѣ 10.

Письма приймають ся лишь франковані.

Рекламаціи неопечатаній вôльнѣ ôдъ порта Рукописи не звертають ся

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додатокъ до „Газеты Львôвской“.

Предплата у Львовѣ въ Администраціи „Газеты Львôвской“ и въ ц. к. Старостивахъ на провинціи:
на цѣлый рôкъ 2 зр. 40 к.
на пôвъ року . 1 зр. 20 к.
на чверть року . 60 к.
мѣсячно . . . . 20 к.
Поединоке число 1 кр.

Зъ почтовою пересылкою:
на цѣлый рôкъ 5 зр. 40 к.
на пôвъ року 2 зр. 70 к.
на чверть року 1 зр. 35 к.
мѣсячно . . . . 45 к.
Поединоке число 3 кр.

Ч. 232 | Нинѣ: Автимія пр. Сабины | Завтра: Лонгіна м. Сим. и Ю. | Четверъ 15 (27) жовтня 1892. | Всходъ сонця 6 г 40 м.; заходъ 4 г. 48 м. Бар. 753 терм. + 6·0 + 0·2 | Рôкъ II.

Интелиґенція а селяньство.

I.

Въ артикулѣ пôдъ заголовкомъ: „Селяне — давнѣйше а нинѣ“ порушила Gazeta Narodowa дуже важну и пекучу справу, котра сягае дуже глубоко въ наше житє суспôльне и народне. Про сю справу хочемо и мы де що поговорити, хочь — якъ то вже показуе заголовокъ въ горѣ — трохи зъ иншого боку. Поки що однакожь, мусимо насамперѣдъ навести то, що пише Gaz. Narod. въ згаданôмъ артикулѣ:

„Одною изъ справъ, заслугуючихъ на найпильнѣйшу увагу кождого, кому не есть рôвнодушный хôдъ справъ публичныхъ, есть успособлене люду сельского. Що той людъ не есть вже нинѣ бездушною масою, рôвнодушною на все, що доокола него дѣе ся, того чей нинѣ не схоче нѣхто доказувати — хиба той, що або есть дѣйстно слѣпый и глухій, або умысно обманюе себе и другихъ.

„Всѣлякѣ впливы складають ся на то, що теперь вôдбуває ся въ масахъ селяньства могучій рухъ умôвъ, потрясаючій до глубины тою кôлькаміліоновою, найчисленнѣйшою зô всѣхъ верствою суспôльности, котра давнѣйше дѣйстно жила пасивно, становлячи въ житю суспôльнôмъ тѣ нулѣ, котрѣ поставленѣ при числахъ конкретныхъ пôдносять значѣнѣ ихъ вартôсть, але самѣ собоюще нѣчого не значать. Нинѣ вже очевидно будить ся въ тôй масѣ самосвѣдомôсть, будить ся въ нѣй почуте своеи силы — и бажане спробовати тои силы“...

Дальше згадуе Gaz. Narod. про вплывъ житя конституційного на селянъ и каже, що выборы до радъ громадскихъ, и старшины громадскои, членôвъ Радъ повѣтовыхъ, пословъ до Сойму и Рады державной, мусѣли конче спонукати селянъ подумати надъ тымъ, що то за страва, котру имъ подають? Въ житю селянъ и въ ихъ успособленю мусѣло великій переворотъ выкликати знесене въ 1868 р. неподѣльности ґрунтôвъ селяньскихъ и послѣдувавше за тымъ роздроблене ґрунтôвъ. Величезне розпаношене ся лихвы, котра кинулась була на селяньскѣ ґрунты, доки ажь не спинивъ ѐѣ законъ зъ 1877 р., а вôдтакъ банки. н. пр. банкъ рустикальный, котрый замѣнивъ кредитъ въ отрую для людей, выкликали дальшу акцію въ тôмъ напрямѣ.

Поволи однакожь настае змѣна: Банкъ краевый, покликаный до переведеня реформы въ кредитѣ селяньскôмъ въ дѣло, трактуе теперь кредитъ селяньскій вже менше легкодушно, менше неохотно якъ давнѣйше; роблять свое и товариства задатковѣ, котрѣ мають около 80.000 селянъ своими членами. Запомагане селянъ готôвкою ставить успѣшнѣйше запору роздроблюваню ґрунтôвъ, якъ якій примусъ и змушуе ихъ до працьовитости и дбалости о заробокъ, до запопадливости и старане ся о готôвку на речинцѣ ратальнѣ — пôдъ загрозою лицитаціѣ судовои. Тѣ лицитаціи суть доймаючимъ средствомъ — але въ своѣмъ родѣ пригадують стародавну приповѣдку: „рôзка — Духъ святый.“

Дальше зробивъ свое и законъ противъ піяньства. Отверезѣне селянъ почало змѣняти въ короткôмъ часѣ видъ цѣлыхъ селъ, цѣлыхъ околиць до непôзнаня. Повстають тамъ читальнѣ, кулка рôльничѣ, склепы христіяньскѣ и тымъ подôбнѣ завязки, що крыють въ собѣ зародокъ духовои самосвѣдомости люду — то есть силы, котра колись посуне цѣлый народъ на новый шляхъ.. Школы народнѣ, корпусъ 600 учителѣвъ, образляючихъ умы около 400.000 дѣтей селяньскихъ, чи то не сила? Але сильнѣйше ще и скорше якъ школы, якъ законы противъ лихвы и піяньства, якъ банки и товариства задатковѣ и т. д., вплынуло на духову еманципацію селянъ вôддѣлене вôдъ чинного вплыву двора на громаду черезъ соймове законодавство громадске зъ 1866 р.

„До тыхъ же всѣлякихъ вплывôвъ“ — кôнчить Gaz. Narod. — „прибула ще въ найновѣйшихъ часахъ пропаґанда соціяльна, ворожа дворамъ, противна духовеньству, ширяча въ масахъ селяньства релиґійный скептицизмъ, скрѣпляюча ихъ въ недовѣрю до интелиґенціѣ, плекаюча въ нихъ бажане посунути ся до найдальшихъ можливыхъ границь суспôльного вôдокремленя стану селяньского, ставляюча яко доґматъ новои вѣры клясовый еґоизмъ хлопа — лютый, безвзглядный еґоизмъ, яко мотивъ, котрый мавъ бы заступити людови всѣ его традиційнѣ святощѣ и идеалы!...

Яко и какаду.

Образокъ зъ природы. — Пôсля Брема.

Нема може дивнѣйшого сотворѣня мѣжь птахами якъ папуга: то нѣбы малпа въ пѣрю всѣлякои краски и зъ крилами та мало що не зъ людскимъ розумомъ а инодѣ и зъ людскою мовою. Якъ выглядають всѣлякѣ роды папугъ, годѣ описати; треба ихъ видѣти живыми, або бодай добре зробленѣ въ нихъ малюнки, абы ихъ можна собѣ уявити. А всежь таки деякѣ роды папугъ звѣстнѣ досыть добре и у насъ, бо ихъ держать нерѣдко въ клѣткахъ, хочь бы лишь задля ихъ рôжнобарвного пѣря. Найбôльше звѣстнѣ у насъ два роды папугъ: Яко або сива папуґа и какаду. Ихъ держать у насъ по клѣткахъ найбôльше длятого, що они дуже розумнѣ и выучують ся легко говорити такъ якъ люде.

Сиву папугу або Яка не трудно пôзнати: хвôстъ у него червоный, а проче пѣре сиве, берегами трохи яснѣйше; на головѣ и шиѣ тѣ береги трохи яснѣйшѣ и длятого голова и шия у Яка выглядають ще яснѣйшѣ. У молодого буває пѣре полове, брунатно-сиве а зрѣниця въ очахъ сива. „Яко“ живе въ заходнôй Африцѣ вôдъ т. зв. золотого побережа ажь до Бенґвелѣ, а такожь на островѣ Фернандо По и доходить въ глубину Африки ажь до озера Чадъ и до пôвнôчнои смуги державы Конґо. Тутъ живе вôнъ дико по лѣсахъ и робить собѣ гнѣзда въ найнеприступнѣйшôй гущавинѣ и длятого дуже трудно ихъ знайти. Вôнъ любить дуже молоду кукурудзу и длятого робить муринамъ величезну шкоду на вхъ поляхъ. Досвѣта вже спадають тѣ папуги на поля зъ страшеннымъ крикомъ, а наѣвшись вôдлѣтають назадъ въ лѣсы. Мурины ловлять ихъ и ѣдять. Декотрѣ европейскѣ подорожники кажуть, що упеченый Яко мае бути дуже смачный, лишь мясо дуже ликовате, таке, що безъ доброго ножа и добрыхъ зубôвъ годѣ его зъѣсти. Другѣ захвалюють знова зупу зъ него. Найбôльше однакожь ловлять мурины Яка задля его червоного пѣря въ хвостѣ, котрымъ украшають собѣ головы и уживають до всѣлякихъ чарôвъ. Декуды держать его мурины въ клѣткахъ, выучують говорити, а вôдтакъ продають.

Мурины могли бы зъ тою папугою робити добрѣ интересы, якъ бы не то, що ѐѣ дуже трудно зловити, а вôдтакъ и то, що они не умѣють добре обходити ся зъ нею. Они гнѣздять ся лишь по однôй парѣ въ дуплѣ якогось величезного дерева въ пралѣсѣ, де ихъ трудно вышукати. Мурины ходять по пралѣсѣ и вышукують тѣ гнѣзда. Коли побачать де молодыхъ, що вже вылазять зъ гнѣзда и лазять собѣ по деревѣ, то чекають пôдъ тымъ деревомъ ажь до ночи; вôдтакъ лѣзуть на него, накрывають дупло мѣшкомъ або сѣткою и бють дручками въ пень. Папуги переляканѣ втѣкають зъ дупла и падають просто въ мѣшокъ. Мѣшокъ завязують тогды и несуть до дому. На другій день розвязують мѣшокъ, старыхъ пускають на волю, бо они не дають ся освоити, а трое або пятеро молодыхъ задержують. Знаменитшѣ люде въ муриньскôмъ селѣ, або начальники племенъ, збирають вôдтакъ тѣ папуги, обтинають имъ крыла и держать у себе дома въ великôмъ числѣ, такъ, якъ у насъ держать голубôвъ, абы ихъ вôдтакъ въ бôльшôй масѣ вывозити на торгъ и продавати навѣть досыть дорого. За одну таку папугу, коли она досыть красна, платять вже въ краю по 6 до 9 зр.

Нема мабуть другои птицѣ на свѣтѣ, котра бы мала такъ велику славу якъ африканьскій Яко; вôнъ лагôдный, дасть ся всего легко выучити, а привязуесь дуже до свого пана. Оденъ купець въ Амстердамѣ мавъ такого Яка, котрый называвъ ся Кароль. Була то папуга такъ розумна, якъ рѣдко; знала тôлько говорити, що записавъ бы ѐѣ бесѣдою цѣлу книжку, и робила все, що панъ ѐѣ приказавъ: подавала панови шапочку, приносила выступцѣ (пантофлѣ), а навѣть кликала служницю, коли ѐѣ було до чого потреба. Та папуга любила дуже сидѣти въ склепѣ и неразъ була тутъ дуже пожиточна. Єсли бувало

„Той рухъ умôвъ въ масахъ людовыхъ вôдбуває ся въ нашихъ очахъ: мы дивимось на него. Сей и той понимає его и оцѣнює его доносимôсть, якъ належить, але щожь робить ся въ тôмъ напрямѣ, щобы тй могучй струѣ, ведучй людъ до духовои еманципаціѣ, опанувати и звернути на пожитокъ для народнои справы? Чи та справа не заслугує, щобы найповажнѣйшй умы взяли пôдъ основну розвагу пытане, що и якъ треба предприняти, щобы зорґанізувати, уняти въ систему и скрѣпити здоровй вплывы цивілізаційнй на масы люду сѣльского, а старати ся натомѣсть о знеутралізоване вплывôвъ шкôдливыхъ, противъ суспôльныхъ и антірелиґійныхъ, котрй на Руси и на Мазурахъ бôльшають зъ кождымъ днемъ? Легковажити тй вплывы, або безрадно дозволити имъ ширити ся, було бы тяжкою похибкою, було бы злочиномъ!

Сй гадки мусять мимоволѣ насунути пытане: Щожь робити, и чи дасть ся що зробити? Чи знайдесь якійсь способъ, котрымъ бы можна той рухъ еманципаційный у нашого селяньства опанувати и повести его зъ пожиткомъ для народнои справы? Яка має бути та робота и чи дасть ся она уняти въ якусь систему? Не беремось на сй пытаня вôдповѣдати, бо отверто сказавши, не знаємо, якъ на нихъ вôдповѣсти. Великй масы народу то не маленька горстка школярѣвъ або яка компанія войска, котру можна повести такъ, якъ хто схоче, а до єѣ выхованя не выстане рôкъ, два або и кôлька лѣтъ. Абы масы народу можна повести вôдповѣдно, треба працювати надъ ними довгими лѣтами. На одно однакожь хочемо тутъ звернути увагу, а то на вôдношене въ нашôмъ краю интелиґенціѣ до селяньства. Єсть то по нашôй думцѣ одна зъ тыхъ хибъ, котра стоить на перешкодѣ въ веденю масъ народу по вôдповѣднôй дорозѣ до цивілізаціѣ и до духовои єѣ еманципаціѣ. Але о тôмъ въ слѣдуючôмъ числѣ.

Переглядъ політичный.

Рада державна має зôбрати ся — якъ вже звѣстно — дня 9 падолиста. Зачувати, що заразъ на першôмъ засѣданю предложить правительство буджетъ державный и въ слѣдъ за тымъ розпôчнесь дебата буджетова. Засѣданя Рады державнои потягнуть ся мабуть ажь до Рôздва.

Угорска Делеґація ухвалила буджетъ военный и кредитъ окупаційный въ повнôй основѣ. Пôдчасъ дебаты вказувавъ Уґронъ на хибы орґанізаціѣ войсковои въ тôмъ, що колибъ выбухла вôйна, то всхôдна Галичина и Буковина були бы выставленй на найбôльшу небезпечнôсть, коли тымчасомъ найбôльшу вагу звернено на захôдну Галичину.

Пôсля Pest. Lloyd-а поголоски о кризѣ въ угорскôмъ кабінетѣ суть зовсѣмъ безосновнй.

Пôсля нового проекту нѣмецкого закона войскового має армія нѣмецка осягнути до 24 лѣтъ 4,400.000 вояковъ. Въ мотивахъ до того предложеня сказано, що войсково-політичне положене змѣнило ся и то змушує Нѣмеччину збôльшити свою военну силу. Франція може выставити 4,503.000 войска а Россія 4,556.000. Въ виду того Нѣмеччина не може остати ся по заду.

Новинки.

Львôвъ дня 26 жовтня.

— **Громадѣ Хлопчичѣ**, въ повѣтѣ рудецкôмъ, удѣливъ Є. Вел. Цѣсарь 50 зр. запомоги на будову школы.

— **Презенту** на гр. кат. приходство въ Болехôвской Слободѣ надало ц. к. Намѣстництво о. Йосифови Бандирѣ зъ Сѣхова.

— **Зъ Коломыи пишуть намъ:** Звычайнй загальнй зборы товариства „Родина" въ Коломыи вôдбудуть ся во второхъ дня 1 падолиста о годинѣ 5-ôй по полудни. Порядокъ дневный: 1) отворене зборôвъ; 2. справоздане выдѣлу; 3) выбôръ комісіѣ контрольнои; 4) выбôръ предсѣдателя, его заступника, пяти членôвъ выдѣлу и двохъ заступникôвъ; 5) внесеня комісіѣ контрольнои; 6) внесеня выдѣлу и членôвъ. На выпадокъ недостачѣ комплету вôдбудуть ся зборы тогожь дня о 6-ôй годинѣ безъ огляду на число присутныхъ членôвъ. При тôй нагодѣ выдѣлъ „Родины" просить своихъ членôвъ о вырôвнане залеглостей бодай въ части, бо товариство має рôжнй выплаты. — За выдѣлъ „Родины" *Ильницкій* голова. *Добряньскій* за секретаря.

— **Холера.** Въ Подґужу померла вчера одна особа на холеру. Въ Пѣскахъ великихъ дня 23 с. м. захорувало 5 людей, дня 24 с. м. нѣхто, а померла одна дитина; дотеперь померло въ Пѣскахъ сѣмь осôбъ. У Вѣдни не занедужавъ вчера нѣхто на холеру. Въ шпитали лежить пять осôбъ, хорыхъ — якъ пôдозрѣвають — на холеру.

— **Перешкода въ дорозѣ — на тамтой свѣтъ.** Льокай пп. Пячиковскихъ у Львовѣ постановивъ вôдобрати собѣ житє — розумѣє ся задля нещаснои любови и въ тôй гадцѣ скочивъ зъ третого поверха на улицю, але такъ щасливо — чи може по его думцѣ нещасливо що замѣсть на камѣне упавъ на переѣзджаючій вôзъ и лишь трохи потовкъ ся.

— **Великій процесъ о спадщину** переводивъ ся теперь въ Празѣ и тревавъ цѣлый мѣсяць. Ґр. Вальдштайнъ, померлій 1891 року, звѣстный пьяниця, записавъ бувъ своимъ урядникамъ Вайнельтови и Кляйндорферови 400.000 зр. Родина померлого хотѣла звалити завѣщане и доказувала, що оба згаданй урядники вплывали на ґрафа въ хвиляхъ браку свѣдомости на него въ той спосôбъ, що ґрафъ поробивъ тй записы на шкоду родины. По переведенôй розправѣ увôльнивъ судъ Вайнельта и Кляйндорфера вôдъ обжалованя и признавъ завѣщане важнымъ. Публика приймила засудъ окликами „славно" и устроила увôльненымъ овацію на улици.

— **Сѣрники подорожѣють.** Часописи вѣденьскй доносять, що сими днями вôдбувъ ся у Вѣдни зъѣздъ австрійскихъ фабрикантôвъ сѣрникôвъ и що на нѣмъ ухвалено зробити змову, таку саму, яку зробили властителѣ броварôвъ, и пôднести цѣну сѣрникôвъ.

— **Огнѣ.** Дня 8 с. м. въ саме полудне згорѣло въ Пациковѣ сѣмь господарствъ до тла. Вѣтеръ бувъ сильный, воды не було, а люде працювали въ поли. Страта выносить около 10.000 зр. Не выратовано нѣчого, бо огонь обнявъ майже вôдразу всѣ будынки. Причина не знана. — Въ Липици долѣшнôй въ повѣтѣ рогатиньскôмъ — якъ мы вже доносили — погорѣло сѣмохъ господарѣвъ ще дня 16 м. м. Огонь повставъ черезъ злу будову комина. Нѣхто зъ погорѣльцѣвъ не бувъ обезпеченый. А 3 с. м. знову бувъ у тôмъ селѣ огонь. Тамошный господарь, Иванъ Рубаха, трохи придуркуватый и пьяниця, мавъ злôсть на своего сусѣда и, щобы пустити его зъ торбами, постановивъ его пôдпалити. До того взявъ ся вôнъ на дивный спосôбъ. Пôдпаливъ свою хату въ надѣѣ, що вôдъ огню займе ся и хата сусѣда. А тымчасомъ стало ся инакше; вѣтеръ повѣвъ въ противну вôдъ сусѣда сторону, Рубаха погорѣвъ, а вôдъ огню занялись сусѣднй будынки мѣсцевого управителя двôрского и такожь спалили ся; добре, що були хоть въ части обезпеченй. Рубаха признавъ ся до вины, тôлько жалувавъ передъ судомъ, що сусѣдъ его не згорѣвъ.

— **Дурисвѣтъ.** Дня 7 с. м. придержано въ Мизуни Федя Сабана зъ Ракова, котрый ходивъ зô скарбонкою и збиравъ грошѣ нѣбы то на костелъ. Въ скарбонѣ его знайдено ще 1 зр. 70 кр. Сабана вôдставлено до суду въ Долинѣ.

— **Даръ.** Президентъ ц. к. высшого Суду краєвого, Яковъ Симоновичь, жертвувавъ зъ нагоды свого ювілею 40-лѣтнои службы 500 зр. на фондъ для пôдмоги вдôвъ и сирôтъ по судовыхъ урядникахъ и 500 зр. на збôльшене фонду товариства дієтарôвъ и урядникôвъ.

— **Холеричный шпиталь** на Янôвскôмъ во Львовѣ вже зовсѣмъ готовый и уладженый. Вôнъ теперь пустый, бо єдина хора, яка тамъ дотеперь була, слуга Марія Манцикъ, выйшла зъ него передвчера здорова. Шпи-

---

зайде хтось до склепу, а купця нема, то она доти кричить, доки ажь хтось не прийде. Память у неи була знаменита и она знала говорити дуже богато слôвъ по голендерски, а навѣть цѣлй реченя. Она пережила въ неволи 60 лѣтъ, але пôдъ конець житя вже опускала єѣ память; що дня забувала по трохи зъ того, що знала, выговорювала вже поодинокй слова лишь до половины, або перекручувала ихъ, не могла вже докôнчити реченя и наконець погибла.

Не давно тому славивъ ся якійсь Французъ, що вôнъ має у себе якусь дуже розумну папугу, але ледви, чи она розумнѣйша вôдъ того славного Яка, котрого житє описавъ ґр. Дроатомонъ ще въ 1835 р. Славный природознавець Ленцъ каже, що вôдъ коли птахи на свѣтѣ, то ледви, чи була колись розумнѣйша и бôльше учена папуга, якъ сей Яко. Історія его така:

Въ 1827 р. привѣзъ бувъ якійсь капітанъ корабля зъ Африки того Яка до Тріесту и продавъ его за 25 зр., радникови міністерства Андреєви Мехлетарови, котрый купивъ его для архіпресвітера Іосифа Мархчера въ Зальцбурзѣ. Въ 1830 р перейшовъ Яко на власнôсть крилошанина Ганікля. Той учивъ папугу що дня правильно вôдъ 9 до 11 год. зъ рана и вôдъ 10 до 11 вечеромъ, а крôмъ того заходивъ ся зъ нимъ богато и такъ причинивъ ся найбôльше до вжобразованя его здôбностей. По смерти Ганікля продали Яка вже за 150 зр. а вь 1840 р. купивъ его Кляміарнъ за 370 зр. Сей послѣдный властитель Яка описавъ его житє найобширнѣйше и каже такъ:

„Яко" знажає на все, що дѣє ся доокола него, знає все осудити, дає на пытаня добру вôдповѣдь, робить все, що єму сказати; коли хто прийде, то вôнъ его витає, коли вôдходить, то прощаєсь зъ нимъ; каже лишь рано „добрый день" и лишь вечеромъ „добранôчь"; коли голоденъ, то просить ѣсти. Кождого зъ родины кличе лишь по его имени, а не всѣхъ любить однаково, одного бôльше, другого менше. Коли хоче, абы я прийшовъ до него, то кличе: „Тату, ходи сюды!" Все, що говорить, спѣває або высвистує, то зовсѣмъ такъ, якъ чоловѣкъ. Часомъ находить на него якесь одушевлене и тогды вôнъ самъ изъ себе щось выспѣвує або говорить зовсѣмъ такъ, якъ якійсь бесѣдникъ, котрого чути зъ далека, але не можна розумѣти, що вôнъ говорить. А ось теперь списъ того, що „Яко" говорить, спѣває, свище и т. д.

„Отче духовный, добрый день! — „Отче духовный, прошу дати менѣ оденъ міґдалъ".— „Хочешь міґдалъ? Хочешь орѣхъ? Дôстанешь вже щось. На маєшь!" — „Панъ капітанъ, добрый день Пане капітанъ!" — Пане будôвнича, покôрный слуга! — Хлопъ, шельма, шельма, хлопъ, злодѣй, пôдешь дальше? пôдешь дальше, пôдешь до дому, пôдешь до дому чи нѣ? — Ты лайдаку! Злодюго, поганый! — Чемна папуня, добра папузя! — Зъ тебе чемный хлопчина, дуже чемный хлопчина! — Дôстанешь кукурудзу, дôстанешь вже щось! — Гандзю, Гандзю! — Панъ сусѣдъ, лишити часу, пане сусѣдо, лишити часу!

Коли хтось запукавъ до дверей, то Ако вôдозвавъ ся заразъ на весь голосъ, выразно и удаючи зовсѣмъ чоловѣка, говоривъ: Прошу, прошу! До услугъ, пане Брай, покôрный слуга! Тѣшить мене, що маю честь, тѣшить мене, що маю честь! Иподѣ запукавъ самъ до своеѣ клѣтки и тогды такъ само вôдповѣдавъ. — Часами кукавъ якъ зазуля и зовсѣмъ добре єѣ удававъ.

Часами знову такъ говоривъ: Дай поцѣлуватись, дай красно поцѣлуватись, дôстанешь міґдалъ! — Диви ся тутъ! — Выйди! — Ходи сюды, ходи до мене! — Моя люба папуню! — Славно, преславно! — Молѣмъ ся, идѣмъ спати! — Ходѣмъ ѣсти! — Ходѣмъ до вôкна. — Єроніме, вставай! — Иди, най Богъ провадить! — Най жиє нашъ цѣсарь! Най жиє многи лѣта! — А ты зъ вôдки тутъ взявъ ся? Выбачте зъ своеѣ ласки, я думавъ, що вы птиця. — Коли що покусавъ або попсувавъ въ своѣй клѣтцѣ, то заразъ говоривъ: Не кусати, дай спокôй! Що ты наробивъ? — Що ты наробивъ, ты шельмо, ты злодюго, ты! Чекай, дôстанешь! — Якъ ся маєшь,

галь той коштувавъ богато, та дай Боже, щобы до нѣчого не вдавъ ся и стоявъ порожный.

— **Кухня для академиковъ.** Мы вже доносили коротко о дешевôй кухни, яку заложили у Вѣдни для академиковъ; а теперь подаємо деякѣ ближшѣ вѣсти про сю хосенну и практичну институцію, котра не одному дасть змогу учити ся въ славнôмъ вѣденьскôмъ університетѣ. Цѣль сего заведеня єсть дати слухачамъ університету за малѣ грошѣ снѣдане, обѣдъ и вечеру. Въ тôй цѣли вынаймлено льокаль на Ратгавсштрассе коло університету. Вôдъ годины 7-ои до $8^1/_2$-ои можна дôстати снѣдане, вôдъ 12—$2^1/_2$ ои обѣдъ и вôдъ 7 до $7^1/_2$-ои вечеромъ вечерю. За заплатою въ горы дôставати будуть студенты на снѣдане гербату въ молокомъ або въ румомъ и печиво, на обѣдъ 4 центілітры зупы, 8 декаґрамôвъ мяса (до выбору), ярину и хлѣбъ, кромѣ того за доплатою 10 кр. леґуміну. Вечеря складає ся зъ 8 декаґр. мяса, ярины и хлѣба. Абонаментъ выносить на обѣдъ 6 зр. мѣсячно, за снѣдане и обѣдъ 8 зр, а за все 11 зр. Дня 18 с. м. отворено вже той т. зв. стôлъ академичный и вôнъ розпочавъ вже выдавати обѣды студентамъ університету вѣденьского. Льокаль може помѣстити заразъ 110 особъ, находить ся въ сутеренахъ, а щобы забезпечити єго вôдъ вогкости, то стѣны выложено ґумою. Щобы оминути натовпу, заборонивъ сенатъ продавати въ академичнôй кухни напитки и заказавъ курити тютюнъ. Студентскѣ горла, якъ звѣстно, широкѣ, тожь довше якъ пôвъ годины не годнѣ они высидѣти и выносять ся та роблять мѣсце другимъ. Доси зголосило ся около 500 студентôвъ, а позаякъ число се досыть значне, то зголошеня будуть приниматись лише до 1 падолиста.

— **Корпусъ лѣкарѣвъ войсковыхъ** дôжде ся незадовго важнои реорґанізаціѣ, котра забезпечить членамъ єго не лишь скоршій авансъ, але также и вôдповѣдне доповнюване єго новыми силами. Доси була така система, що студенты медицины зъ третого и четвертого року дôставали стипендіи, а за то обовязували ся служити опôсля лѣкарями у войску. Та система показала ся невôдповѣдна и длятого мають теперь завести конвікты для кандидатôвъ на лѣкарѣвъ войсковыхъ. У Вѣдни и Будапештѣ будуть заведенѣ интернаты для студентôвъ медицины, въ котрыхъ они будуть побирати фахове образоване войскове а рôвночасно будуть на університетѣ учити ся медицины. Міністерство войны заповѣло вже, що предложить проєктъ дотичного закона въ слѣдуючôмъ роцѣ спôльнымъ Делеґаціямъ, такъ, що вже въ осени 1893 а найдальше въ 1894 р войдуть тѣ интернаты въ жите. Головною цѣлею тыхъ институтôвъ буде пôдучувати для войска добрыхъ хірурґôвъ и операторôвъ.

— **Довгій вѣкъ.** Въ Ойстравп надъ Дравою въ долѣшнôй Стиріи померъ коваль и властитель дôбръ Осипъ Смерцъ въ 103 роцѣ житя. Вôнъ лишивъ вдовою жѣнку, котра має теперъ 85 лѣтъ. Майже до самои смерти бувъ здоровъ; ледви на кôлька днѣвъ передъ скономъ поклавъ ся до лôжка, щобы вже въ него не встати. Братъ єго войшовъ зô свѣта скорше, бо ще передъ двома лѣтами, але й той проживъ споро рокôвъ, сто безъ одного. — Въ Варшавѣ померъ сими днями ще старшій чоловѣкъ, якъ Смерцъ. Вôнъ звавъ ся Матвѣй Войдига, а проживъ 113 лѣтъ. Майже цѣле житє проживъ рôльникомъ, ажь передъ 20 лѣтами перенѣсъ ся до Варшавы, де мавъ дѣти, внуки и правнукôвъ. Оденъ внукъ єго єсть малярємъ и вôнъ хотѣвъ свого прадѣда вôдмалювати, але прадѣдъ не позволивъ себе вôдмалювати, бо не любивъ того.

— **Помпувавъ вôнъ — помпували єго.** Повычити у когось грошѣ на вѣчне вôддане, каже ся по нѣмецки — когось напомпувати. Такъ нампомпувавъ недавно тому бухгальтеръ Рітдорфъ въ Берлинѣ тамошный нѣмецкій банкъ, бо взявъ зъ него на вѣчне вôддане сто тысячѣвъ марокъ, або, якъ то каже ся — спроневѣривъ. На щастє банкъ не потерпѣвъ великои страты, бо часть грошей знайдено въ другôмъ банку, де ихъ Рітдорфъ давъ переховати. Другу часть зложать мабуть богатѣ свояки спроневѣрника. Коли поліція прийшла арештувати Рігдорфа, заживъ вôнъ отруѣ, але лѣкарѣ єго выратували, бо взялись заразъ єго помпувати и, запустивши крôзъ горло каучукову рурку ажь до жолудка, выпомпували зъ него всю отрую.

Господарство, промыслъ и торговля

Ц. к. Дирекція руху зелѣзниць державныхъ оголошує слѣдуюче: Важный зъ днемъ 1 падолиста 1892 увôйде V додатокъ до тарифъ и постановъ тарифовыхъ для перевозу осôбъ и пакункôвъ подорожныхъ зъ 16 червня 1890, якъ также III додатокъ до начерка вôддалень кільометричныхъ, важного вôдъ дня 1 сѣчня 1892, до обчиеленя належитостей для перевозу осôбъ горожаньскихъ и пакункôвъ подорожныхъ, якъ также транспортôвъ войсковыхъ, а именно послѣдный подѣленый на зшитки для захôднои и всхôдпои сѣти ц. к. австрійскихъ зелѣзниць державныхъ и приватныхъ державою завѣдуваныхъ зелѣзниць. — Додатокъ до тарифъ мѣстить постанову, що до истнуючихъ цѣнъ ѣзды всѣхъ полосъ дочислена буде закономъ передвиджена стемплева належитôсть вôдъ білету ѣзды. Додаткомъ симъ вносить ся листокъ поправчій до IV додатку. Вкôнци мѣстить додатокъ до тарифъ ще прочѣ змѣны и доповненя постановъ дотычно перевозу осôбъ и пакункôвъ. — Додатокъ до начерка кільометричного мѣстить постанову, що реляціи мають вставлятись до полосъ вôдповѣдно до дѣйстного вôддаленя, дальше доповненя и поправки. Симъ додаткомъ зносить ся вôдданый листокъ поправчій до начерка вôддалень кільометричныхъ для захôднои сѣти. О скôлько на білетахъ до ѣзды выдаваныхъ не спростовано ще напечатаныхъ на тыхъ же цѣнъ ѣзды, то запримѣчуєсь, що вôдъ 1 падолиста обовязують выключно тôлько цѣны ѣзды, котрѣ подано до вѣдомости на вывѣшуваныхъ табеляхъ полосъ и цѣнъ ѣзды.

— **Прасованѣ дрôжджѣ,** котрыхъ Галичина уживає рôчно пересѣчно міліонъ кільоґрамôвъ, спроваджують до насъ зъ заграницѣ. Однакъ товариство горальняне постановило зыскъ зъ тои продукціѣ задержати въ краю и въ тôй цѣли завести по горальняхъ дешевый выробъ дрôжджей на способъ, якого уживають въ Нѣмеччинѣ. Щобы мати людей, котрѣ бы розумѣлись на выробѣ дрôжджей, постановлено выслати до Нѣмеччины двохъ горальникôвъ, для вывченя тои фабрикаціѣ, а на послѣднôй сесіи соймовôй Товариство горальняне внесло просьбу о стипендіѣ на тую цѣль. Соймъ вôдступивъ тую справу комісіи для справъ рôльничихъ. Въ петиціи межи мотивами пôднесено, що выробъ дрôжджей принѣсъ бы 40 прц. зыску вôдъ вложеныхъ коштôвъ. Выробъ дрôжджей въ 15 або 16 фабрикахъ выставъ бы для цѣлого краю. Комісія рôльнича постановила порадити Выдѣлови краєвому, щобы на тую цѣль призначивъ 300 зр. зъ фондôвъ на пôднесене рôльництва. И Выдѣлъ краєвый ухваливъ 300 зр. на стипендіи въ р. 1893, для горальникôвъ, що поѣхали бы учити ся робити дрôжджѣ.

ТЕЛЕГРАМЫ.

Вѣдень 26 жовтня. Урядово сконстатовано и другій выпадокъ занедужаня на холеру азійску; занедужавъ якійсь корабельникъ Гекъ, що приѣхавъ кораблемъ зъ Будапешту, але єму вже полекшало.

Кралевацъ 26 жовтня. Є. Вел. Цѣсарь призволивъ скликати надзвычайный соборъ сербскій на 5 падолиста. Королевскимъ комісаремъ именованый бар. Федоръ Николичь.

Новый Садъ, 26 жовтня. Померъ тутъ нагло на холеру полковникъ Исекуцъ, що приѣхавъ на урльопъ зъ Будапешту.

Петербургъ, 26 жовтня. „Русск. Инвал.“ оголосивъ указъ царскій, розпоряджаючій утворене 4 резервовыхъ полкôвъ пѣхоты по два баталіоны.

Опава 26 жовтня. Бурмістръ послухавъ нового приказу президента краю и выдавъ розпоряджене о холерѣ по нѣмецки и по чески.

Букарештъ 26 жовтня. Правительство має предложити парляментови проєктъ закона о утвореню самостôйного полку для стереженя границѣ румуньскои вôдъ стороны Россіѣ.

Курсъ львôвскій

зъ дня 24 жовтня 1892.

	платять зр.	кр.	жадають зр.	кр.
I. Акціи за штуку.				
Банку гіп. гал. по 200 зр.	336	—	340	—
Банку кред. гал. по 200 зр.	—	—	215	—
2. Листы заставнѣ за 100 зр.				
Банку гіп. 5% льос. въ 40 лѣт. . .	100	85	101	55
„ „ 5% вылльос. зъ 10% прем.	107	60	108	30
„ „ $4^1/_2$% льос. въ 50 лѣт. . .	98	15	98	85
Банку краєв. $4^1/_2$% льос. въ 51 лѣт.	98	50	99	20
Тов. кред. 4% I еміс.	96	—	96	70
„ „ 4% льос. въ $41^1/_2$ лѣт. . .	94	70	95	40
„ „ $4^1/_2$% льос. въ 52 лѣт. . .	99	60	100	60
„ „ земск. 4% льос. въ 56 лѣт.	94	—	94	70
3. Листы довжнѣ за 100 зл.				
Гал. Зав. кред. сел. въ лікв. (6%) 3% .	—	—	—	—
„ „ „ „ „ „ (5%) $2^1/_2$%	52	50	55	50
Общ. р. кр. Зав. для Гал. и Бук. въ ліkв.	50	—	—	—
4. Облиґи за 100 зр.				
Индемніз. гал. 5%	104	80	105	50
Гал. фонд. проп. 4%	94	75	95	45
Облиґи комун. Банку кр. 5% I еміс. .	—	—	—	—
„ „ „ „ 5% II „ .	101	—	101	70
Позич. кр. въ р. 1873 по 6%	103	50	—	—
„ „ „ „ 1883 по $4^1/_2$% . . .	97	70	98	40
„ „ „ „ 1891 по 4%	91	50	92	20
5. Льосы.				
Мѣста Кракова	22	75	24	75
„ Станіслава	29	50	32	50
Льосъ черв. хреста австр. (курсъ вѣд.) по 10 зр.	16	80	17	20
Льосъ черв. хреста угорск. (курсъ вѣд.) по 5 зр.	11	30	11	70
6. Монеты.				
Дукатъ цѣсарскій	5	66	5	76
Рубель паперовый	1	19.—	1	20.—
100 марокъ нѣмецкихъ	58	50	59	—

папузю? Маєшь що ѣсти? — Доброго апетиту! — Цить, цить! Добра нôчь! — Папузя може выйти, ану, ходи сюды! — Папузю, стрѣляй, стрѣляй папузю! Сказавши то, нѣбы то стрѣляє и кричить: Пуфъ! — Ґуґу, ґуґу, да, да, да, да. — Иди до дому! Пôдешь до дому? Ану, маршь! Иди заразъ до дому! Пожди, дôстанешь ты!

Въ єго клѣтцѣ бувъ завѣшеный дзвôнокъ. Вôнъ потягне часомъ за дзвôнокъ и задзвонить, а вôдтакъ голосно пытає: Хто дзвонить? хто дзвонить? — и самъ собѣ вôдповѣдає: Папуга! — Какаду, какаду, ґаґаґа! — Пожди ты, ты зъ твоимъ ґа, ты.... ты! — Песикъ єсть тутъ, красный песикъ, дуже красный песикъ! — По тôмъ свище на пса або пытає: Якъ песъ говорить? — и на то гавкає зовсѣмъ якъ песъ. Коли єму казати: Стрѣляй! — то вôнъ крикне: Пуфъ! — Часомъ каже самъ до себе: Свищи на пса! и свище. Коли єму сказати: Стрѣляй! — то вôнъ крикне: Пуфъ! а вôдтакъ командирує якъ въ войску: Стôй! Рôвнай ся! Готовъ ся! Цѣляй въ гору! Стрѣляй! Пуфъ! — а потôмъ додає: Славно! Преславно! — Зъ Богомъ, а Діо, най Богъ провадить! каже до кождого, хто выходить зъ хаты. — Що, мене за чубъ брати? Мене за чубъ? — кричить такъ страшно, якъ колибъ єго дѣйстно хтось тормосивъ. Вôдтакъ каже знову: Що? Мене за чубъ брати? Мене за чубъ? Чекай ты злодюго! Мене за чубъ? — Такъ то, такъ, такъ дѣє ся на свѣтѣ! Ага, ага! По тôмъ смѣє ся зовсѣмъ якъ чоловѣкъ. Коли чує, що накрывають до стола въ другôй або третôй комнатѣ, то кличе: Идѣмъ обѣдати! Ану, ходѣмъ обѣдати!

Властитель „яка“ мавъ перепилицю. Коли она на весну першій разъ дала почути свое „підпеліть“, обернула ся папуга до неѣ и вôдозвала ся зовсѣмъ поважно: Славно! Папузю! Славно! „Яка“ научили були также спѣвати спѣванки, але зложенѣ зъ тыхъ слôвъ, котрѣ вôнъ вже знавъ и вôнъ спѣвавъ зовсѣмъ добре. Але вôнъ не спѣвавъ и не свиставъ кождого часу и не завсѣгды на той самъ голосъ; часомъ взявъ о пôвъ тону або о цѣлый тонъ высше або нижше, але завсѣгды вôдспѣвавъ добре. Умѣвъ также переспѣвати цѣлу скалю въ гору и въ долину. У Вѣдни научивъ ся спѣвати арію зъ оперы „Марта“, а що єго учитель при тôмъ ще й танцювавъ до такту, то „яко“ спѣваючи танцювавъ и собѣ та пôдносивъ въ тактъ то одну ногу то другу, що дуже смѣшно выглядало.

Кляймаірнъ померъ въ 1853 р. „Яко“ такъ за нимъ затуживъ, що ажь розхорувавъ ся и въ 1854 р. не мôгъ вже удержатись на ногахъ. Єму зробили маленьку постѣль, положили єго до неѣ и якійсь часъ годували, а вôнъ заєдно ще говоривъ. Передъ самою смертію сказавъ ще: Папузя слаба, бѣдна папузя слаба — и погибъ.

(Конець буде).

За редакцію вôдповѣдає **Адамъ Креховецкій**.

ИНСЕРАТЫ.

Инсераты („оповѣщеня приватнѣ“) якъ для „Народнои Часописи“ такъ также для „Ґазеты Львôвскои“ принимае лишь „Бюро Дневникôвъ“ Людвика Пльона, при улици Кароля Людвика ч. 9, де также находить ся Експедиція мѣсцева тыхъ ґазетъ.

Зъ друкарнѣ В. Лозиньского, пôдъ зарядомъ В. И. Вебера.